

KÖŞE YAZARLIĞI VE EKREM DUMANLI’NIN YAZILARINDA MUHTEVA
COLUMNSIM AND THE CONTENT IN EKREM DUMANLI’S WRITING

Yusuf ÖZKIR¹

Özet

Köşe yazarını, ele aldığı konuların muhtevası ve dağılımına göre irdeleyen bu çalışma, uzun süredir köşe yazarlığı yapan Ekrem Dumanlı’nın yazılarını araştırma nesnesi olarak seçmiştir. Zaman Gazetesi’nde yer alan köşe yazıları 2001 - 2008 yıllarını kapsayacak şekilde ele alınarak hangi konuya nasıl bir perspektifle bakıldığı üzerinde durulmuştur. Konulara ayırarak yapılan araştırmada, söylem analizinin alt başlıklarına başvurularak, yazarın düşünce iklimini, farklı olaylar karşısındaki duruşunu, hassasiyetlerini, yeni olana yönelik eğilimini ve yaşadığı muhtemel değişimleri ortaya konulmaktadır. Sonuçta Türkiye’nin yaşadığı siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel değişimle birlikte Ekrem Dumanlı’nın üslup ve muhtevasına yansıyan iradenin paralel bir seyir takip ettiğini, aynı zamanda Dumanlı’nın yazılarına yön veren farklı dinamikler olduğunu ortaya koymaktadır. Yazıların etki gücünü artıracak şekilde stratejik dil kullanımlarının ve farklı denemelerin yapıldığı da yazılarda görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Ekrem Dumanlı, Köşe Yazısı, Köşe Yazarı, Gazetecilik, Cemaat*

Abstract

This research, investigating a columnist in terms of his choice of content and range of subject, takes as its research subject the writings of the long-term columnist Ekrem Dumanlı. By covering his columns on the newspaper Zaman from 2001 to 2008, it is elaborated that what kind of point of view he held for any given subjects. The research, which is done by dividing into subjects and using the subheadings of discourse analysis, exposes the columnist’s thought climate, his position in the face of different situations, his sensibilities, his inclinations for what is recent and the changes he went possibly through. In conclusion, this research exposes that a will reflecting on Ekrem Dumanlı’s style and content follows a trajectory in parallel with the political, economical, social and cultural changes that Turkey was going through, and at the

¹ Yrd. Doç. Dr. Yusuf Özkır, İstanbul Ticaret Üniversitesi İletişim Fakültesi

same time it also exposes that there are different dynamics giving directions to Dumanlı's writings. Furthermore, It elaborates on that the columnist used strategic language usages and different experiments in a way empowering the strength of the writings.

Keywords: Ekrem Dumanlı, Column, Columnist, Journalism, Zaman

Giriş

Bu makale gazetelerin vazgeçilmez içeriklerinden birisi 'köşe yazısı' konusunu 'Zaman Gazetesi yazarı Ekrem Dumanlı' örneğinden hareketle ele almakta; yazarın farklı konulardaki bakış açısını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Amaçlardan birisi de köşe yazarı olarak Ekrem Dumanlı'nın yazılarının genel karakterine ve temel beslenme/bilgilenme/referans kaynaklarını sergilemektir. Köşe yazarının yazıları farklı başlıklardan hareket edilerek irdelenmekte; yazarın düşünce dünyası ve onun yansıması olarak yazıların genel karakteri üzerinde durulmaktadır. İnceleme nesnesi olarak Ekrem Dumanlı'nın köşe yazıları seçilmiş; bu yazılar Prof. Dr. Şengül Özerkan'ın 'Türkiye'de 9 Gazete' isimli kitabındaki çalışmalarda takip edilen 'konu başlıklarına ayırarak inceleme' yaklaşımı örnek alınarak yapılmış ve yöntem olarak söylem analizi kullanılmıştır.

Söylem analizinin tanımlanmasında ortaya konulduğu şekliyle; "söylem analizi, farklı konuşma yollarıyla yapılan farklı gerçeklikler, söylem etkileri, politik ilişkiler, güç ilişkileri, bilgi ve ideoloji formları, kurumsal bağlantılar ve söylemleri kullananların oluşturduğu düzenliliklerle –ya da düzensizliklerle- ilgilenir. Söylem, bilgi, ideoloji ve güç ilişkilerini ortaya çıkaran bir bilgi formudur." (Sözen, Tarihsiz, ss.93) Tıpkı haberlerde olduğu gibi köşe yazılarında da ilk bakışta göze çarpmayan, gündelik aktüalite arasında okurun bütünsel algısı dışında kalan bazı özellikleri, sistematik bir analizle yakalamak; kullanılan yazım stratejilerini daha detaylı incelemek, yöntemlerin sıklığını belirlemek ve aradaki bağlantıları belirlemek (Özerkan, 2009, ss.231) gerekmektedir. Ekrem Dumanlı'nın köşe yazıları irdelendiğinde onun söylemini oluşturan püf noktaların ortaya çıktığı görülmektedir. Okurların dünyada olup biten olaylar hakkında bilgi edinmesine, yorum üretmesine, kendi eğilimlerini teyit etmesine veya karşıt bir politik duruş geliştirmesine katkı sağlayan düşüncelerin çoğu köşe

yazılarından dolayısıyla köşe yazarının zihninden süzülerek gelen düşüncelerden beslenir. Tüm bunların birer söylem biçimi olduğu dikkate alındığında köşe yazısını kapsadığı belirtilebilir.

Böylece Ekrem Dumanlı'nın köşe yazıları, alt başlıklara göre çeşitlendirilerek ele alınmış, bir yandan metinlerden hareketle Dumanlı'nın üslup özellikleri ve neyi nasıl yazdığı hakkında değerlendirme elde edilirken diğer yandan farklı konulardaki görüşleri aktararak, Dumanlı'nın düşünce ikliminin izi sürülmüştür. Yazı seçiminde ise gündemdeki ağırlığı dikkate alınmış, bazen de rastgele tercihler yapılarak hareket alanının genişletilmesi amaçlanmıştır.

1.Köşe Yazarlığı

Gazete için yapılan pek çok tanım içinde köşe yazarlığının yeri 'yorum' ifadesiyle belirtilir. Genel tanımlar arasından bir seçme yapıldığında Gazete; "Olayları habere dönüştürme işini yapan bir işletmedir" (Gaillard, 1991, ss.20) tanımı öne çıkar. Gazetecilik ise genelde "Bir yönüyle kişilerin sorunlarının çözümlenmesine yardımcı olan bilgilerin ulaştırılmasıdır. Sunulan enformasyonun içeriği, bilgilendirme veya eğlence yüklü olabilir. Genelde basit bir tanımlama ile sunulan bu içeriğe günlük dilde haber adı verilir. Gazetecilik, haber malzemesi sayılan enformasyonun toplanması, yazılması, düzenlenmesi, dağıtılmasını içeren bir işlemdir." (Tokgöz, 2000, ss.84)

Haber dışında gazetede köşe yazısı olarak yer alan 'yorum' bölümü ise genel bir tanım içinde; "Gazete, yazı ve fotoğraf kullanarak halka, güncel olaylara ilişkin haber ve bilgi verir. Genellikle günlük ya da haftalık olarak düzenli aralıklarla yayımlanan gazetelerde, haberlerin ardında yer alan toplumsal eğilimler ve siyasal gelişmelerle ilgili yorum" (Girgin, 2008, ss.145) ifadeleriyle yer almaktadır.

Ayrıca gazeteciliğin temel ilkelerinden birisi olarak da haber ile yorum arasında ayırım yapmak gerekir. "Haber gerçeklere ve verilere dayalı bilgilendirmedir. Buna karşılık, yorum ise yazarın, yayımlayanın veya yayın şirketlerinin düşüncelerini, inançlarını, kişisel yargılarını içerir. Haber yayını, gerçeklere dayandırılmalıdır ve doğruluğu kanıtlanır olmalıdır. Yorumlar, genel düşünceler veya günlük olaylar üzerinde yapılabilir. Yorum, subjektif olduğundan, doğruluğu üzerinde eleştiri yapılamaz." (Tokgöz, 2000, ss.85)

“Yorum kesin olarak metni kaleme alan kişinin görüşünü yansıtır. Demokratik tartışmalara farklı bir yön kazandırmalıdır. Bir yorum asla tam yetkiyle yazılmaz. Yani yazılanların kesinlikle doğru olduğunu iddia etmez. Bir olayı yazarın gözüyle değerlendirir, onu açıklar ve/ya eleştirel gözle inceler. Bir yorum özellikle hızlı haber akışı içinde bir yönelim desteğidir.” (Schlapp, 2002, ss.61) Bu tanımlardan hareketle köşe yazarı için özet bir tanım yapmak gerekirse onu, gündelik olayları yorumlayan kişi olarak tanımlamak mümkündür. Bu yazıların içeriği spordan siyasete, mizahtan edebiyata, toplumsal olaylardan ekonomiye, kültürden sanata ve sağlıktan dış politikaya uzanan geniş bir alanı kapsamaktadır. Kuşkusuz her alanın kendine göre bir muhtevası ve konu akışı bulunur. Bir gazete içinde, gazeteyi oluşturan haber, fotoğraf, reklâm, ilan ve tasarım gibi araçlarla birlikte yer alan yorum şeklindeki köşe yazıları bugünün gazeteciliği için vazgeçilmezdir. Köşe yazısı bütün gazetelerde mutlaka yer almakta ve köşe yazarları gazeteler arasında transfer edilmektedir. Köşesini kaybeden bir yazar için eleştirel nitelikli kamuoyu oluşmaktadır. Köşe yazarı, kamuoyunun harekete geçirilmesinde veya düşünsel anlamda yön tayin edici çabalarda dikkate alınan bir niteliğe sahiptir. Ayrıca bazen köşe yazıları, yazarını gölgede bırakarak ün kazanabilmekte ve kendisi özne konumuna geçebilmektedir. Çoğunlukla hem gazeteci hem de kanaat önderi kimliklerini taşıyan köşe yazarı, kendi benliği, kimliği ve idrakinden yola çıkarak; yani kendi sorunsalını genelin bir sorunsalı olarak yansıtarak yorumunu köşesine taşımaktadır.

‘Köşe yazarlığı’ penceresinden bakıldığında ülkemiz hayli zengin bir görünüme sahiptir. Farklı ideolojik bakış açılarına sahip gazetelerde köşe yazan yazarların sayısı oldukça fazladır. Bu tabloya internet gazeteciliği yapan ve sitelerde köşe yazan yazarları da eklemek gerekir. Gazetelerdeki köşe yazarlarını da kendi içinde kategorileştirmek mümkündür. Bazı gazetelerde, savundukları fikirler açısından birbirinden farklı görüşteki yazarlar, aynı çatı altında yazı yazabilmektedir. Bu gazeteler genellikle ticari yönü daha baskın olan gazetelerdir.

Çok satma arzusuyla öne çıkan ticari kaygıların, genellikle, etkin olduğu bu durumlara ek olarak; bazı gazeteler farklı düşüncelere sahip köşe yazarlarına yer vermelerini ‘liberal-demokratik’ yaklaşımla açıklamaktadır. Örneğin yaygın kaniya göre kamuoyunda ‘İslamcı-muhafazakar veya liberal-muhafazakar’ olarak tanınan Yeni Şafak Gazetesi farklı görüşteki yazarlara köşe yazdırmasını ‘çoğulcu’ yaklaşımından yola çıkarak açıklamaktadır. Bir örnekle açıklamak gerekirse liberal

görüşe sahip Ali Bayramoğlu ile İslamcı Akif Emre ve muhafazakâr demokrat olarak tanımlayabileceğimiz Yasin Doğan Yeni Şafak'ta aynı anda sütun sahibidir. (Yeni Şafak Gazetesi, 2013) Benzer şekilde Hürriyet Gazetesi yazarları arasında da farklı düşünceye sahip yazarlar bulunmaktadır. Örneğin Taha Akyol, Ahmet Hakan Coşkun ve Akif Beki gibi muhafazakâr geçmişi olan isimler ile Yılmaz Özdil, Ertuğrul Özkök ve Mehmet Yakup Yılmaz gibi laiklik vurgusu güçlü yazarlar köşe koşmuşlardır. Bazı gazetelerde ise arı ve katı bir ideolojik duruş korunmakta, sadece aynı düşüncedeki yazarlara köşe yazısı yazdırılmaktadır. Gazetenin tüm köşe yazarları benzer çizgiyi savunmaktadır. Bu tutum, siyasi ve toplumsal problemlere bakış açısındaki farklılıktan kaynaklanabileceği gibi, fikir üretme aracı olarak gazeteye yüklenen 'dava savunucusu' misyonundan da kaynaklanabilmektedir.

Bu çalışma ise Zaman Gazetesi köşe yazarı Ekrem Dumanlı'nın yazılarını ele almakta, köşe yazıları 'konu, dil ve üslup' açısından değerlendirilmektedir. Çalışmanın sınırlandırılması bakımından Zaman Gazetesi'ndeki köşe yazıları, başlangıç tarihi olan 2001 yılından 2008 yılına kadar irdelenmektedir. Bu yönüyle çalışma aynı zamanda arşiv taramasına dayalı bir boyutu da taşımaktadır. Dumanlı, 2001 yılında Zaman Gazetesi'nde başladığı köşe yazarlığını 2013 yılı sonu itibariyle sürdürmektedir. Dumanlı, Zaman Gazetesi'nin Genel yayın Yönetmenliğini de sürdürmektedir.

2.Ekrem Dumanlı'nın Kısa Biyografisi

Ekrem Dumanlı 1964 yılında Yozgat'ta doğdu. 1987 yılında İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. Bir süre edebiyat dersleri veren Dumanlı, 1993 yılında Zaman Gazetesi Kültür Sanat Servisi'nde muhabir olarak çalışmaya başladı. Daha sonra sırasıyla Kültür Sanat Servisi Editörlüğü ve Genel Yayın Koordinatörlüğü görevlerinde bulundu. 1997 yılında medya üzerinde çalışmalar yapmak üzere ABD'ye gitti. Boston'da Emerson College'ta yüksek lisansını tamamladı. 2001 yılında Türkiye'ye döndü ve Zaman Gazetesi Genel Yayın Yönetmenliği görevine getirildi. Halen bu görevini sürdüren Dumanlı'nın '28 Şubat Gölgesinde Amerika', 'Medya', 'Haber Kılavuzu' ve 'Anlık Hikâyeler' adlı 4 kitabı bulunmaktadır. Dumanlı'nın 'Son Duruşma' adlı bir de tiyatro eseri bulunmaktadır. Medya Derneği yönetim kurulu üyesi ve WAN (World Association of Newspapers) üyesi olan Dumanlı, ayrıca BJK kongre üyesidir. Zaman Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni olan Ekrem Dumanlı iki çocuk babasıdır.

3.Ekrem Dumanlı'nın Köşe Yazıları ve Köşe Yazılarında Ağırlıklı Olarak İşlenen Konular

Köşe yazarlığı genellikle güncel olanın peşinde koşan bir uğraş olduğu için konu çeşitliliği fazladır. Belirli konuları yazan, o alana özgü uzmanlığa sahip olan yazarlar dışındakiler çeşitli olayları konu edinmektedir. Ekrem Dumanlı'nın yazılarına bakıldığında pek çok konunun gündeme alındığı ve dönemselsel olarak işlendiği görülmektedir. Yazıları arasında 'medya', 'siyaset' ve 'güncel' konular ağırlık taşımaktadır. Bu yazılarda Dumanlı, medyanın nasıl olması gerektiği üzerinde durarak gazetecileri yönlendirecek bilgilere yer verir. Batılı gazetelerle kıyaslayarak yaptığı uyarılar yoğun bir tekrara sahiptir. Örneğin 2002'de kaleme aldığı bir yazıda şu ifadelerle yer vermektedir:

“Elbette dünyanın her yerinde birinci haber diye sunduğunuz bilginin ayrıca önemi vardır; ama her tavrı manşete kilitlenmiş gazete garabeti sadece bize mahsustur. Pek çok ülkede şöyle bir inanç hakimdir: Gazeteyi ikiye katladığınızda birinci sayfada yer alan ve kıvrımın üstünde kalan kısım (above the fold) daha önemli haberler barındırır. Kıvrım altında kalmış (under the fold) haberlerin önemsiz bilgiler barındırdığı anlamına gelmez bu tercih; ama yine de bir önem ve güncellik sıralaması yapıldığı söylenebilir... Başlıkların ayrı bir komik yanı daha vardır bizde. Alt başlık, üst başlık ve spotlar okunmadan hiçbir manşet anlayamaz. Bu da normaldir; çünkü o kadar iri puntolar kullanılınca, manşet için ayırdığınız alan iyice daralır ve siz ancak üç-beş kelimededen oluşan başlık bulmak zorunda kalırsınız. Mesela ‘Şok Baskın’, ‘Bu Kadar da Olmaz’, ‘İnanılır Gibi Değil’ tarzında güya merak uyandıran; ama olayın bütünü ver(e)meyen başlıklar sevilen tercihler arasındadır. Okuyucu bir başlığı anlayabilmek için üst başlık, alt başlık ya da spot okumaya mahkumdur. Daha çok bağırarak, daha çok dikkat çekmek için bu kadar zahmete değer mi? İşin aslında en komik –belki de en vahim– yönü de şu: Bağırarak manşetler efsanesi gazetecilikle neredeyse eşanlamlı hale getiriliyor. Yani ‘manşetten vurdukça’ daha etkin gazete havasına giriliyor. Sonu olmayan ve dünya standartlarının yok sayıldığı bir çıkmaz sokak bu...” (Dumanlı, 2002)

‘Türkiye’de hayat bir gün normale dönerse’ başlığını kullandığı ilk yazılarından birinde Dumanlı, medyadaki yapıyı ve medyanın kendine yüklediği misyonu şu ifadelerle eleştirir:

“Ülkemizde haber olgusu, hep anormal ilişkiler üzerine kurgulanmış. O yüzden medya oturmamış bir sistemin kaygan zemininde meydana gelecek güncel skandallarla ayakta kalabiliyor. Son günlerde meydana gelen olayları hatırlayınız lütfen. Bir bakan hakkında Yüce Divan yolu açılıyor, bir diğer bakan devletin bir birimini ağır bir dille eleştiriyor, bu eleştiriye bir müsteşar aynı şiddetle cevap veriyor, canlı yayında gizli kameralara rüşvet görüntüleri yansıyor... Ve böylece manşetler kotarıyor. İri puntolu manşetlerle halk eğitiliyor (!), vatandaş kurtarılıyor ve dahi ülke düzluğe çıkarılıyor...”(Dumanlı, 2001)

Ekrem Dumanlı, yazısının son paragrafında, Zaman gazetesinin yayın politikasına tarihi bir rol biçerek hem gazetenin toplumsal işlevini yorumluyor hem de Zaman gazetesini şu ifadelerle tarihe mâl eder.

“Gazete, halkının yanındadır ve onun haklarını savunur. Bir yönüyle denetçidir o. Eleştirmek onun en doğal hakkıdır ve bu hakkı sonuna kadar kullanılmalıdır. Gazeteciliğin evrensel ilkelerinden ayrılmamak şartıyla... Bir gün Türkiye’de hayat normalleşecek, bundan emin olunuz lütfen. Hırsızlığın, haydutluğun, istismarın önüne setler çekilecek. Ve o gün araştırmacılar, medya analizcileri, tarih yorumcuları, sosyologlar vs. geriye dönüp çağın tanıkları gazetelere yönelecek. Soğukkanlı bu bakışın Zaman’ı daha iyi anlayacağından şüphem yok. Daha mutlu Zaman’larda buluşmak dileğiyle...” (Dumanlı, 2001)

Dumanlı’nın köşe yazıları hakkında genel bir kaniya varabilmek için ilk yazısıyla Mayıs 2008’deki bir yazısı arasında yapacağımız kıyaslama bize önemli ipuçları sunmaktadır. 2001 Aralık ayındaki ilk yazısında ‘Türkiye’de hayat bir gün normale dönerse’ başlığını kullanan ve medyanın genel durumunu ‘ana akım’ medyayı temele koyarak eleştirel bir üslup kullanan Dumanlı, 2008’in Mayıs ayındaki yazısında da *“Hata yapmak alışkanlık haline gelirse...”* başlıklı bir yazı kaleme alır. Dumanlı yazısında kullandığı ara başlıktaysa ilk yazısının başlığını hatırlatan *“Hiçbir şey eskisi gibi olmayacak”* ifadesi bulunur. İki yazı kıyaslandığında Mayıs 2008’deki yazısının dilinin daha açık olduğu görülmektedir. İlk yazısında daha teorik bir üslup kullanan yazar, diğer yazısında gazeteciliğin teorik yapısı ve temel etik ilkeleriyle uyuşmadığına

inandığı tarzda yayın yapan gazeteleri isim ve örnekler vererek konu edinir. Dumanlı, Mayıs 2008'deki yazısının bir bölümünde şu ifadeleri kullanmaktadır:

Yerli ve yabancı medyayı kıyaslayan Dumanlı, gazete ve TV'lerin yayınlarından örnekler sunduğu yazılarında, bu yayınların gelişmiş ülkelerdeki gazetecilik etik'i, insan hakları, din ve vicdan özgürlüğü gibi evrensel değerlerle örtüşmediğini ileri sürer. Örneğin: Ne hakkınız var? Başlıklı yazıda şu detaylara yer verir:

“Güncel bir örnek diye naklediyorum: Medyanın bir bölümü günlerdir "İsmailağa cemaati" diye isimlendirdiği insanların üzerine üzerine gidiyor. O insanların giyim-kuşamlarını, hayat tercihlerini; hatta onların elinde olmayan ve mahallî yönetimin tercih ettiği sokak isimlerini yazıştırıp/çiziştirip duruyor. Bu, tipik bir hak ihlâlidir ve dünyanın hiçbir demokratik ülkesinde bu kadar pervasızlığa müsaade edilemez. Elindeki fotoğraf makinesini bazuka gibi kullanan arkadaşlardan bir ricam var: Yüreğiniz yetiyorsa New York'un göbeğine gidin ve aynı tacizci tavrı orada da gösterin. Mesela Brooklyn'e gidin. Göreceksiniz ki bütün bakkallar, marketler, sokaklar Yahudi mahallesinin temel geleneklerine göre şekillenmiş. Sizin "kurtarılmış bölge" gibi sunduğunuz İsmailağa'dan on misli daha dindar bir şehir bulacaksınız. Yahudi takkelerini takmış, fötr şapkalarını giymiş, Tevratlarını ellerine alıp, örtülü eşleri ve kippalı çocuklarıyla gezen insanları aynen İstanbul ağzıyla haber yapın da göreyim. Mümkün değil. Çünkü hakkın yok böyle bir şeye. Dünyanın pek çok yerinde onlarca Brooklyn var; çünkü kişilere, onların inançlarına, yaşam biçimlerine saygı var ve tabii bir de hak sahibinin hak arama gücü ve cesareti var. Türk hukuk sistemine iki büyük suç kavramının acilen ve fiilen taşınması gerekiyor: 1- Discrimination (ayrımçılık/din, dil, ırk, cinsiyet vs. ayrımçılığı) 2- Hate crime (nefret suçu). Bu ülkede onlarca yıldır sağ partiler ve onların teknokrat/bürokratları görev yapıyor ve maalesef onların ürkek ceylan tavırlarından dolayı bu iki kavram hukukun içine taşınmıyor. Açık söylüyorum: "Bugün Türkiye'de yazılan haber ve yorumlar insan haklarının garanti altına alındığı bir ülkenin diline tercüme edilsin; bizdeki gazetelerin çoğu bir hafta yayın ya-pa-maz." Ayrımcılık ve nefret suçundan ağır cezalar alırlar..." (Dumanlı, 2008)

Ekrem Dumanlı Pazartesi günleri yorum sayfasında yer alan “medya” konulu yazılarının dışında haftada bir bazen de iki gün gündeme dair yazılar yazıyor. Genelde siyaset ve toplumu konu edinse de Dumanlı'nın yazılarında, Zaman gazetesinin yakın

olduğu bilinen Fethullah Gülen’le ilgili satırlara sıkça rastlanmaktadır. Fethullah Gülen’le ilgili pek çok yazı kaleme aldığı için Dumanlı’nın yazılarından ‘medyatik’ olan iki örnek bütüne dair fikir verecektir:

“Dış dünyadaki entelektüel merak, Fethullah Gülen üzerinde daha ciddi duruyor; duracak. Dünyadaki anlama gayretine rağmen bizdeki entelektüellerin önyargılı yaklaşımı olanca şiddetiyle devam ediyor. Yazılıp çizilenlerin bir kısmında inanılmaz bir çekemezlik, anlaşılmaz bir öfke, kabul edilemez bir düşmanlık gözleniyor. New York Times, Türk okullarını manşet yapmış; bundan her Türk’ün mutlu olması gerekir. Heyhat! Mesela koskoca bir gazete bu ülkenin okullarıyla gurur duyacağına New York Times muhabinine taciz atışları yapıyor.” (Dumanlı, 2008)

Bir başka yazısında Dumanlı şu ifadelerle yer veriyor: “Son dönemde Tempo dergisini hayretler içinde okuyorum. Bir anormallik göze çarpıyor dergide çünkü. Mesela birkaç hafta önce Fethullah Gülen kapağı yaptılar. Kapak dedimse, ciddi bir araştırma dosyası falan sanmayın. Alelacele yapılmış, hiçbir yeni bilginin yer almadığı hazır bir dosyadan bahsediyorum. Kimmiş bu "Gülen uzmanı" diye merak etmeyin sakın; çünkü haberde imza bile yok. Peki haberde ne vardı? Savcıya çağrı... Bir iki hokus pokus kıvraklığıyla "Ey Savcı, Gülen davasına itiraz süren 7 Nisan'da bitiyor, buna itiraz et!" deniyordu adeta. Gerçekten de öyle oldu. Savcı Bey tam o gün itiraz etti. Bu alelacele yapılmış haberi Hürriyet internet sayfasının tam şakağına flaş haber diye taşımıştı. Merak ediyorum onlar da bu itirazdan mesut ve bahtiyar (!) olmuşlar mıdır?” (Dumanlı, 2008)

Medya din düşmanı mı? (Dumanlı, 2008) Başlıklı yazısında da Dumanlı benzer bir temayı işlemektedir.

3.1.Kaynak Kullanımı

Yazılarında genellikle kaynak kullanıyor. Özellikle diğer gazetelerin köşe yazarlarından ve TV yorumcularından alıntılarını isim vererek alıntı yapıyor. Kaynak kullanımı sırasında fikirlerini destekleyen açıklamaları tercih ettiği gibi olumsuzlayacağı bir açıklamayı da kullanmaktan kaçınmıyor. Ayrıca kaynak kullanırken ideolojik olarak farklı olduğu kişilerin daha önce yaptığı çalışmaları da gündeme getirebiliyor.

“Geçenlerde (24 Haziran) Zülfikar Doğan, remizlerle, sembollerle dolu telepatik bir yazı kaleme aldı. Akşam gazetesinde kaleme aldığı yazı adrese teslim ayrıntılar içeriyordu. “Bir Yangın, Bir kulüp... Lüp, lüp... Yeni Yangın, suikast mı var falda?” başlığıyla sunulan yazıda gece vakti Ankara’nın göbeğinde bir çatı katının yanması ele alınıyordu. Gece yarısı olay yerine birçok ünlü gelmişti. Doğan, olay yerine gelen MGK Genel Sekreteri Tuncer Kılınc’ın yüz ifadesinden hareketle komutanın “Tüh belgeleri yok ettiler” dediğini varsayıyor. Gerçekten bu kadar “yok etme” operasyonları yaşanıyor mu bu ülkede?” (Dumanlı, 2003)

“Genelkurmay Başkanı bu keskin sözleri sarf ederken haberi kaleme alan Cumhuriyet Ankara temsilcisi Mustafa Balbay da oradaydı. Utandı mı dersiniz? Toplantı biter bitmez NTV’ye konuk oldu Balbay. Sayın temsilci, ayetin işine gelen bir kısmını okuyarak amel eden Bektaşî’ye benziyordu. Pişkinliğe vuruyordu her şeyi. Halbuki olayların bu noktaya taşınmasında onun ve gazetesinin belirleyici rolü vardı. Önce Genelkurmay Başkanı’ni tartışmaya açtılar, sonra Türk Silahlı Kuvvetleri’nde ikilik var imajını uyandırdılar. Washington Post Gazetesi’nde Balbay ve Emin Çölaşan’ın yazıları ‘ikilik’ meselesine delil sayıldı. Bu ayıp bile yeter aslında...” (Dumanlı, 2003)

“Başlıktaki meyhane baskısı tabiri bana ait değil: Mehmet Barlas’ın. ‘Laik yaşama karşı ‘mahalle baskısı’ olduğunu ileri sürenlerin, buna karşı ‘meyhane baskısı’ ile çıkması akılcı bir yol değildir. Laiklik alkolizmin değil, özgürlüğün aracıdır.’ Diyor Barlas.” (Dumanlı, 2008)

3.2.Uzman Kullanımı

Ekrem Dumanlı yazılarında genellikle güncel olayları yorumlarken gazetecilerden ve köşe yazarlarından alıntılar yapıyor. Uzman görüşü olarak bu alıntıları yaptığı gibi eleştirmek için de yapıyor. Dumanlı, aynı zamanda gazeteciliğin teorik çerçevesi hakkında bilgiler sunduğu yazılarında da uzman görüşe yer veriyor.

“1997’de Harvard çatısı altında toplanan medya uzmanları, yaklaşık iki yıl süren araştırmalar yaptı ve basın sorunlarını tartıştı. Katılımcılara göre medyaya duyulan güven azalmıştı. İtimatsızlığın nedenleri ve çıkış yollarını araştırmak, sonra da bazı ilkeler ortaya koymak gerekiyordu. Dokuz madde ile özetlenen çalışmanın sonuçlarını Bill Kovach ve Tom Rosenstell kaleme aldı. Gazeteciliğin

Unsurları (Element of Journalism) başlığıyla bu yılın başında kitaplaştırılan çalışmanın 181. sayfası gazete içi özgürlüğün önemini ne kadar güzel ifade ediyor.” (Dumanlı, 2001)

“Haşmet Babaoğlu cuma günü nefis bir yazı yazdı. Hac Yolculuğu ve Derin Düşünceler başlığını taşıyan yazı, çoktandır unutulmuş bir gerçeğe gazetecileri yeniden davet ediyordu. Önce güncel tartışmalara atıfta bulunuyor yazar.” (Dumanlı, 2003)

“Alevî Bektaşî Federasyonu Genel Başkanı Ali Doğan "Alevîlik İslâm'ın dışındadır ve kendine özgüdür" deyiverdi.” (Dumanlı, 2004)

3.3.Uyaran

Yazılarında açıkça bir uyarı havası görülmektedir. Uyarılarını yaparken destekleyici açıklamalara da yer vermektedir. Örneğin 2007'deki 27 Nisan e-muhtırasından sonra yazısında şu ifadeleri kullanır:

“O yüzden asker-sivil, medya, iş dünyası, evet herkes sorumlu davranmak, problem ne kadar büyük olursa olsun demokrasi içinde çözüm yolları bulmak zorundadır. 2007 Türkiye'si bu sorumluluğu herkesin omzuna yüklüyor. Bunun görmezden gelinmesi gelecek nesillere karşı mahçup olunacak bir maceradır. Böyle bir maceraya gerek yok, bugünün ve yarının Türkiye'si herkesi sorumluluk almaya davet ediyor...” (Dumanlı, 2007)

Dumanlı Hrant Dink cinayetinden sonra da şu ifadeleri kullanır: “Herkesin her zamankinden daha dikkatli olması, daha mutedil bir üslup yakalaması, daha müsamahalı bir yol bulması şart! Siyasi cinayetlerin arkasındaki hain kafa, toplumsal kamplaşmaları, çatışmaları, uçurumları hesap ederek tetiği çeker, çektirir. Bu hain planın altüst olması için birlik olmanın, kenetlenmenin tam zamanıdır...” (Dumanlı, 2007)

3.4.Gönderme – Maskeleye

Yazılarında açık bir dil kullanmakla birlikte kurumlar ve kişiler üzerinden göndermeler yaparak maskeleye yolunu seçebilmektedir. Daha çok itiraz ettiği konularda, itiraz ettiği olay hakkında hazırlanan raporları gündeme getirir. Anayasa

Mahkemesi'nin yapısını ilgilendiren bir konuda yaptığı alıntılar, bu durumu açıkça ortaya koymaktadır.

“Bir an en sıcak ve en popüler örneği (AK Parti'yi) bir kenara bırakalım ve AYM'nin Anayasa'nın açık maddesine (148. madde) rağmen esastan inceleme hakkının kullanıldığını düşünün. Buna kim "doğru olmuş" diyebilir ki! Bu tür bir yetki kargaşası ülkeyi bambaşka bir yere taşır ve o noktanın adına demokrasi denmez. Nitekim şimdilerde keskin ulusalcı söylemlerle yargıyı siyasi partilerin bekçisi yapma gayretinde olan gedikli hukukçular yıllar önce bu durumu vahim bir hata olarak görüyordu. Mümtaz Soysal ve Erdoğan Teziç'in AYM'nin esastan müdahalesine eski yıllarda karşı çıktığı hatta Mümtaz Hoca'nın "yargıçlar devleti" uyarısı yaptığı biliniyor. Lâkin şartlar değişince insanlar değişebiliyor ve hiç beklenmedik u-dönüşlerine hatta o-dönüşlerine rastlanabiliyor...” (Dumanlı, 2008)

3.5. Duygu (Şiddet, Korku, Heyecan vs.)

Duygu içeren ifadeleri yerine göre kullanmaktadır. Genellikle yazılarında ılımlı bir üslup hakim olsa da yazının konusuna göre duyguların tonu değişmektedir.

“Sessizlik içinde derin bir huşu. Namaz bitiyor, dualar, tesbihatlar yapılıyor. Yaşlı adam, tane tane aşr-ı şerif okuyor. Yaz sıcaklığında yudum yudum hissediliyor tilavet. Hocaefendinin sesinin kısıldığını, artık duyulamayacak hale geldiğini sandığım bir anda, o yaşlı, o yorgun insandan umulmayacak bir feryat kopuyor. Var gücüyle "fettekullâh!" diyor. Ses dalga dalga yayılıp mavi çinilere çarpıyor; sonra her bir kalpte ürpertiler meydana getiriyor. Arka saflardan bir feryat kopuyor o anda. Dönüp bakamıyorum, utanıyorum. "Allah'tan korkun ve O'na karşı çok saygılı olun" ayetine gelindiğinde yükselen çığlık, sanki birinin ödünü koparıyor ve az önceki sükûnun sessizliği son buluyor. Haşyetûllah! Ve sığınırverme Kudreti Sonsuz'a! Emanetin ağırlığını hissetme ve çaresizliği çare yapma! Günahların hicabını yüreğinin en derin yerinde duyma ve Rahmeti Sonsuz'un Settar ismine yönelme...” (Dumanlı, 2007)

3.6. İktidar-Hükümet İlişkisi

Zaman Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Ekrem Dumanlı gerek köşe yazılarında gerekse yön verdiği gazetenin haber politikasında iktidara yaklaşım biçimi dönemsel

olarak değişiklik göstermektedir. Bu değişimin ortaya çıkmasında farklı etkenler rol oynamaktadır.

Mesela Dumanlı'nın köşe yazıları uzun süre AK Parti Hükümetiyle paralel bir seyir takip etmiştir. Düşünsel ve politik yaklaşımlar konusunda ortak noktaları bulunan iki kurum arasında, söylemsel açıdan da örtüşmeler dikkat çekmiştir. Hem Dumanlı'nın hem de AK Parti'nin sıkça dile getirdiği Türkiye'nin demokratikleşmesi, ifade özgürlüğü, yaşam tarzlarına saygı, medyanın özel hayata saygılı olması vb. konularda görünürlük kazanan ortaklıklar Dumanlı'nın yazılarında kendini göstermektedir. Ekrem Dumanlı, AK Parti'nin ismini vererek övücü açıklamaları yoğun bir şekilde kullanmasa da siyasetin ve toplumun nabzını algılama ve değerlendirme noktasında aynı kulvarda hareket etmektedir. Dumanlı'nın yazılarında AK Parti'ye yönelik eleştirel yaklaşımlar da daha çok "sorumlu herkes özeleştiriyapmalı" biçiminde kurulan cümlelerde belirtilmektedir.

"Genelkurmay'ın sert açıklamasının arkasından dün gözler siyasetçilere çevrilmişti. Hükümet Sözcüsü Cemil Çiçek, dikkatle hazırlanmış bir metni okuyarak önemli ayrıntıların altını çizdi. Genelkurmay'ın Başbakanlık'a bağlı olduğu vurgulanan açıklamada hükümet cenahında duyulan üzüntü dile getiriliyor; "yargıyı etkileme" algısından bahsediliyor ve önemli bir tehlikeye dikkat çekiliyordu: "Bazı iyi niyetli olmayanların hükümetimizle Türk Silahlı Kuvvetlerimizi karşı karşıya getirme çabalarını boşa çıkarmalıyız." Metnin tamamı göz önüne alındığında hükümetin dik durduğunu; ancak dikleşmediğini, bazı iyi niyetli olmayanların emellerine ulaşmaması için diyalog önerdiğini görüyoruz." (Dumanlı, 2007)

"Görünen o ki, yeni cumhurbaşkanı AK Parti içinden seçilecek. Bu kişinin kim olduğu kadar hangi vasıflara sahip olduğu da önemli. Şüphesiz demokrasiye bağlılık, düşünce ve ifade özgürlüğüne sadakat gibi özellikleri olacak Çankaya adayının. En önemlisi de şu: Çankaya'ya çıkacak insan, üzerindeki siyasi gömleği çıkaracak, ayrımcılık yapmayacak, partililik yapmayacak..." (Dumanlı, 2007)

"AK Parti kitle partisi olma yolunda önemli bir adım attı. Başbakan Tayyip Erdoğan'ın ilk demecini doğru okumak gerekiyor. Kısa konuşmada Erdoğan, hem demokratik sisteme atıfta bulundu, hem Cumhuriyet'imizin kurucusu Atatürk'e. Ayrıca bütün halkı kucaklayacak mesajlar verdi Başbakan... 28 Mart'ta sandık, AK Parti'ye büyük bir sorumluluk yükledi." (Dumanlı, 2004)

3.7.Mecaz-Metafor Kullanımı

Edebiyat öğretmenliği geçmişinden edinilen birikimin katkısıyla Dumanlı'nın yazılarında söz sanatlarının çok sık kullanıldığı görülmektedir. Atasözleri de yazar tarafından tercih edilir. Örneğin 10 Haziran 2008'deki yazısında “bugünkü karanlık manzara fırsata dönüşebilir mi?”, “lakin meselenin kördüğüm olmasıyla” ifadelerini kullanır. Yazar 9 Haziran 2008'deki yazısında da söz sanatlarından ve atasözlerinden faydalanır. Örneğin: “etraf toza dumana bu kadar bulanınca”, “büyük fotoğrafı göremeyen küçük mücadelelerden zaferle çıktığını sanır”, “zil takıp oynayanlar” vb. söz sanatlarını barındıran ifadelere rastlanmaktadır. İkna etme çabası yüksek metinler kaleme alan Dumanlı'nın yazılarındaki söz sanatlarını içeren ifadeler yazıdaki akıcılığı ve metnin etki derecesini de arttırmaktadır.

3.8.Başlık-Metin Uyumu

Ekrem Dumanlı'nın yazı başlıkları genellikle üç veya dört kelimededen oluşur. Başlıklarda kavramsallaştırmadan ziyade metnin içeriği hakkında bilgi verici cümle kurgusu öne çıkar. Alt başlık da kullanan Dumanlı'nın yazılarında başlık-metin uyumu görülmektedir. Bu başlıklara farklı zaman dilimlerinden birkaç örnek vermek gerekirse; ‘Ben seçmene seçmen demem’(Dumanlı, 2004) ‘Asıl imtihan şimdi’(Dumanlı, 2004), ‘Spor gazeteciliğinin çıkmaz sokakları’(Dumanlı, 2003), ‘Darbelerin ruhunu anlamak’(Dumanlı, 2003), ‘Demek ki post-modern darbeden ders alınamamış’(Dumanlı, 2005), başlıkları gereken vurguyu yapmaktadır.

3.9.Hipotez ve Kanıtlama

Ekrem Dumanlı'nın yazılarında kendi düşünsel serüveninden yola çıkılarak yapılan kurgu güncel olaylarla beslenerek bir neden sonuç ilişkisine dayandırılmakta ve sonuçta varsayımlara dayanan ikna etme çabası görülmektedir. Köşe yazarlığı, nihayetinde bir yorum işi olduğu için hipotezini kanıtlarken başvurulan veriler de genellikle varsayım olarak değerlendirilebilir. Örneğin Dumanlı, bir yazısında Fatih Çekirge yönetimindeki Hürriyet Gazetesi'nin internet sitesini sert ifadelerle eleştirebilirken farklı bir yazısında Çekirge'den yaptığı bir alıntıyla yazısını destekleyebilmektedir. Dolayısıyla köşe yazılarındaki ana tema varsayım üzerine kuruludur diyebiliriz. Dumanlı, hipotezini kurabilmek ve sonuca ulaşabilmek için

yazılarında aynı düşünceye sahip olmadığı kurumlardan ve kişilerden kaynak göstererek alıntı yapabilmektedir.

“Türkiye 1971 şartlarını çoktan geride bıraktı. O gün yabancı statüsündeki okulların birçoğu kendine yasal bir zemin buldu ve eğitimine devam etti. Mesela Robert Koleji, 1971’de Boğaziçi Üniversitesi’ne devredildi. Daha sonra Arnavut Kız Lisesi ile birleşerek Özel Amerikan Robert Lisesi olarak faaliyetlerine devam etti.” (Dumanlı, 2003)

“Foreign Affairs Dergisi’nin son sayısında ilginç bir yazı gözüme ilişti. John Waterbury imzasıyla neşredilen makalenin üst başlığı ‘Politikalarınıza Nefret, Kurumlarınıza Sevgi’. Yazı, çetin bir yüzleşmeyi getiriyor gündeme. ‘Niçin bizden nefret ediyorlar’ sorusunu derinleştiriyor ve Amerika için önemli ipuçları sunuyor. Waterbury’e göre iki grup insan Amerika’dan nefret ediyor.” (Dumanlı, 2007)

“Bütün basın mensupları, fişlenebilir mi? Demek ki olabiliyormuş. Bütün gazetecilerin karşısına TSK karşıtı ya da TSK yanlısı yazılabiliyormuş. Bu kadar basit mi her şey? Tabii ki hayır. Ancak görünen o ki 28 Şubat’ın hatalı uygulamaları belli bir oranda devam ediyor.” (Dumanlı, 2007)

3.10.Yazının Muhatabı

Yazılarının hedef kitlesini, medya mensupları, köşe yazarları, TSK, YÖK, siyasiler, iktidar, muhalefet ve genel anlamda toplumsal problemlerle ilgilenen herkes olarak tanımlanabilir. Özellikle siyasi süreci, yargı ile birlikte değerlendirdiği yazılarında iş dünyasını da muhatap almaktadır. Az da olsa spor yazıları kaleme alan Dumanlı, magazin konusundaysa vitrine çıktığı pek görülmemektedir.

“...Ülkücü gençleri sokağa dökerek havayı bulandırmak isteyenlere taviz vermiyor MHP yönetimi. Doğru olan da budur. Tabii ki adaylar hakkında eleştiri yapılabilir; ancak meseleyi demokratik mecrasından taşırmamak çok önemli. Mehmet Ağar’ın DYP’ye getirdiği demokratik bir söylem var. O duruştan taviz verilip Çankaya’nın bir rejim krizine dönüştürülmesi düşünülemez.” (Dumanlı, 2007)

“Aynı gerekçeyle CHP Genel Başkanı Deniz Baykal da programa katılmadı. Arif Sağ, Belkıs Akkale ve bazı sanatçılar da aynı tavrı gösterdi. Protestocuların tepkisi, Belediye Başkanı Ali Rıza Selmanpakoğlu’nda düğümleniyor. Emekli General Selmanpakoğlu, protestocuların meydana getirdiği boşluğu Kerkük ve Musul’dan

getirttiği "Türkmen Bektaşî dergahlarının pîrleri" ile doldurdu. Kamuoyu 28 Şubat'ın etkin komutanlarından Selmanpakoğlu'nun "dergah pîrleri" ile sıcak ilişkisini de ilk kez öğrenmiş oldu." (Dumanlı, 2004)

3.11. Metnin Genel Yapısı

Açık yapılı metinler ağılıktadır. Sürekli isimler ve kurumlara dayanarak bilgiler verilmektedir. Olayları kendi kişisel birikiminden yola çıkarak okumaktadır. Böyle yapmasında düşünsel ve siyasal duruşunun etkili olduğu söylenebilir. Örneğin 1 Mayıs 2008'de yaşanan olayları farklı bir açıdan değerlendirmektedir. Dumanlı'nın konuyla ilgili yazısı "Madalyonun öbür yüzüne de bakma cesareti" başlığını taşır.

"Maalesef bizim medyanın çok mühim bir kısmı da solculuktan geliyor ve yakasını ilk gençlik aşklarının "devrimci" nostaljisinden bir türlü kurtaramıyor. Acaba bir miting alanında ısrar eden gruplar "sağcı" olsaydı, mesela gösteri başörtüsü üzerine yapılsaydı ve dahi devlet de "olmaz" diye ısrar etse, göstericiler de inatlaşsaydı bizim medya bu kadar "özgürlükçü" davranabilir miydi dersiniz? Şu 1 Mayıs krizinde "ey hükümet, ey sendika, lütfen aklîselimle hareket edin, halk sokaklarda kavga istemiyor" diye yazan birine rastlanmadı." (Dumanlı, 2008)

"Vatandaş kendi kültür değerine uygun bulduğu yeni bir merkez parti inşa etmiştir. AK Parti yüzde 50'lere yaklaşan oy oranıyla Menderes'ten beri dalgalandırılan bayrağı devralmıştır. Merkez solun akıbeti belirsiz. Çünkü halkla barışmayan sol, topyekûn mefluç bir görüntü veriyor. 22 Temmuz'dan çıkarılacak çok ders var. Sanırım Deniz Baykal başta olmak üzere her lider derin bir iç muhasebe yapacak; yapmak zorunda çünkü. Herkes "Nerede hata yapıldı?" sorusuna cevap arayacak. (Dumanlı, 2007)

3.12. Haber Veren ve Yorumlayan

Köşe yazılarında sık sık haber vererek yorumlamaktadır. Yazıda vermek istediği mesajı güçlendirmek için hatırlatan bilgilere yer verdiği gibi bazen de gelecekte yapılacak konular hakkında bilgi vermektedir.

“Devlet Bakanlığı medya hakkında kapsamlı tartışmaların yapılması amacıyla İletişim Şûrası düzenliyor. AB sürecinin de göz önüne alınacağı şûraya akademisyenler, gazeteciler, meslek kuruluşu temsilcileri katılıyor. 20–21 Şubat’ta yapılacak şûranın organizasyonunu RTÜK yapıyor. Devlet Bakanı Beşir Atalay’ın ev sahipliği yapacağı programda 4 ana komisyon (basın, radyo–televizyon yayıncılığı, kamu yayıncılığı–TRT, internet) çalışacak.” (Dumanlı, 2003)

3.13.Arka plan Bilgisi

Konularını işlerken geçmişe dair bilgi vermektedir. Genellikle medya merkezli yazılarında karşımıza çıkan bu durum, neden sonuç çerçevesine oturtulan yazılarda hipotez kanıtlama için bir arka plan oluşturmaktadır. Tarihsel sürece vurgu yapabildiği gibi gözlemlerini de kanıtlamak istediği düşünceyi kuvvetlendirmek için aktarmaktadır.

“Lütfen şu listeye göz atın önce: 18 Şubat: Van'daki DTP il binasına baskın yapıldı ve 20 kişi gözaltına alındı. Baskında yasaklanmış yayınlar, broşürler, posterler, örgüt dokümanları bulundu. 23 Şubat: DTP Diyarbakır İl Başkanı Hilmi Aydoğdu "Kerkük'e yapılan saldırıyı Diyarbakır'a yapılmış sayarız" dediği için "halkı kin ve düşmanlığa sevk etmek" suçundan tutuklandı. Tutuklanacağını bile bile söylenen bu sözün ne anlam ifade ettiğini bilen var mı? 27 Şubat: DTP İzmir İl Başkanı Mehmet Mehdi Arslan hakkında "suçu ve suçluyu öven sözler" nedeniyle İzmir Cumhuriyet Savcılığı tarafından inceleme başlatıldı. (Dumanlı, 2008)

“Tabii ki zihinlerinin arka planında o malum ve meş'um 1 Mayıs 1977 Taksim olayı var. Hâlâ çözülememiş hadise 36 insanın ölümüyle sonuçlanmıştı. Kalabalığa ateş açılmış, herkes bir tarafa kaçmaya çalışırken melun bir operasyon gerçekleşmişti. İşte tam bu nedenden dolayı devlet "mitingi Taksim'de yapmayın!" diyor. Gerçekten de Taksim Meydanı'nı korumak zor, etrafı çok açık, insan yoğunluğu çok fazla, turizm ve kültür merkezi, alışveriş merkezlerine çok yakın, trafiğin kesiştiği bir nokta.” (Dumanlı, 2008)

3.14.Önyargı-Peşin Hüküm

Önyargılardan kaçınma çabası kendini gösterir. Kendi düşünsel arka planının yazılarına yansıdığını önyargı kabul etmezsek genellikle bir mantık ve kurgu çerçevesinde yazılarını sunmaktadır. Bazen Zaman gazetesi hakkında kamuoyundaki

ön kabullere aykırı fikirler de ileri sürmektedir. Bu durumu peşin hükümden kaçış ve ötekini anlama çabası olarak değerlendirilebilir.

“Etraf toza dumana bu kadar bulanınca neler yaşandığını anlamak zorlaşıyor. Sadece her kafadan bir ses çıksa neyse; her yapılan yorum cepheleri daha da muhkem hale getiriyor ve tartışma zaman içinde sağırklar diyaloguna dönüşüyor. Herkes bildiğini okuyor. Ne var ki herkesi içinde taşıyan o büyük gemi su alıyor. Manzara budur!” (Dumanlı, 2008)

3.15.Köşe Yazılarında Tabulaşmış Konular

Özel hayatından ve özel olarak değerlendirebileceğimiz tecrübelerinden bahsetmiyor veya onlardan yola çıkarak yazılar kaleme almıyor. Magazin konularında nadiren yazıyor. Spor konusunda da sık yazmıyor. Genellikle siyasi ve toplumsal konuları işliyor yazılarında. Kamuoyunda Fethullah Gülen hakkında çıkan iddialara verdiği cevaplar bu konudaki hassasiyetini göstermektedir. Bu durum tabu olarak değerlendirilebilir. Kendi bakışı çerçevesinde medyaya ciddi eleştiriler yöneltilir. Gazeteciliğin ve haberciliğin yapılma şeklinin yanlış olduğunu sürekli vurgular. Zaman gazetesinin medyadaki yaklaşımını örnekler üzerinden öne çıkartır. Ayrıca ‘demokrasi, insan hakları, ifade özgürlüğü, gelişmiş Türkiye, yaşam tarzlarına saygı, herkesin birbirini anlama çabası içerisinde olduğu toplum’ vurguları da yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Yazılarda, ‘İslam’ merkeze yerleştirilerek geliştirilen argümanlar da bulunur. Bu durum Din’i önemsediğine işaret etmektedir.

“Dünyanın en muteber gazetelerinde geçen ay Fethullah Gülen ile ilgili önemli makaleler yayınlandı. International Herald Tribune, Gülen'in "Modern dünyada kendini evinde hisseden Müslümanlara ilham verdiğini" söylüyordu. 30 Ocak'taki The Economist'te önemli bir analiz yer alıyordu. "Türkiye, Kürtler ve İslam: Dinî Bir Uyanış" başlığıyla sunulan makalede "Kürt sorunu" üzerinde duruluyor ve güncel yorumlar yapılıyor. Güneydoğu'daki oyların AK Parti'ye kayış sebepleri irdeleniyor. Bu arada "Kendi kararı ile adeta bir sürgün hayatı yaşayan liberal bir Müslüman din adamı" olan Fethullah Gülen'den bahsediyor The Economist. Dergi, Kurban Bayramı'nda 60 bin aileye kurban eti dağıtıldığını, bölgeye Gülen'i seven çok sayıda doktorun gittiğini ve bedava sağlık taraması yaptığını, "Kürtler-Türkler kardeşler" mesajının verildiğini anlatıyor.” (Dumanlı, 2008)

3.16. Metinde Ünlü Kullanımı

Hipotezini kurarken kamuoyunda tanınan önemli isimlerden veya kurumlardan alıntılar yapmaktadır. Özellikle pazartesi günleri yazdığı ‘medya’ yazılarında medyadan pek çok önemli isme veya kurum adına rastlanabilmektedir. Tarihi çerçeveye sunduğu konularda da zaman zaman tanıklardan bahseder. Bazı durumlarda savunmak istediği bir konuyu, örneğin Fethullah Gülen konusunda olduğu gibi önemli kaynaklara ve değerlendirmelere dayanarak yorumlamaktadır.

“Yurtdışında art arda neşrolunan makaleler, bir ilginin, bir merakın, bir anlama gayretinin sonucu. Doğru tespitler de var, yanlış izlenimler de; belki de bu hep olacak. Ancak her geçen gün biraz daha gösteriyor ki Fethullah Gülen'e duyulan ilgi artacak ve anlama gayreti çok sayıda yazıya, kitaba, araştırmaya vesile olacak. Daha şimdiden rahatlıkla ifade edebiliriz ki Fethullah Gülen üzerine araştırma yapmak isteyenler, küçük bir literatür taraması sonucunda çok sayıda makaleye ve kitaba ulaşabiliyor. John Esposito, Hakan Yavuz, Akbar Ahmed, Zeki Sarıtoprak, Thomas Michael, Osman Bakar, İhsan Yılmaz, Elisabeth Özdalga, Ali Ünal, Graham Fuller, Sidney Griffith ve daha birçok önemli isim bu konuda çalışmalara imza attı.” (Dumanlı, 2008)

“Neden 2009? Çünkü gazeteler bunu sorguluyordu. Taraf Gazetesi'nde Neşe Düzel'e konuşan Murat Belge "2009'daki darbeden önce kıyamet gibi kan akacaktı." diyor. Belge'nin söylediklerine göre darbe 12 Eylül'den daha kötü olacak ve bazı güçler "evinizin kapısını kırıp, içeride kim varsa temizleyecek." (Dumanlı, 2008)

3.17. Magazin

Gazeteciliğin teorik çerçevesi üzerine yazdığı zamanlarda magazin gazeteciliğini konu edinen örneklerle rastlanmaktadır. Fakat Dumanlı'nın köşe yazılarındaki bütünlük göz önüne alındığında magazin konusuna yer ayırmadığı belirtilebilir. Magazin genellikle medya değerlendirmeleri sırasında eleştirel olarak yazılarda yer bulmaktadır.

“Ünlü manken Tuğba Özay 167 gündür hapisanedeydi. Geçen hafta tahliye edildi; tutuksuz yargılanacak. Hakkındaki suçlamalar ciddi; ancak davanın sonunu bundan sonra hapisanede değil, evinde bekleyecek. Tabii ki tahliyesi önemli bir haber; en azından kamuoyunun merakını celbeden bir gelişme. Ancak okurların bile isyan

ettiği bir davranış biçimini buraya kaydetmekte fayda var. Adıyla sanıyla bir marka haline gelmiş gazetelerin internet siteleri bile şöyle bir yol izliyor: Tahliye haberini tıkladığımızda mankenin onlarca fotoğrafı konmuş; ancak "foto galeri"de yer alan fotoğraflardan hiçbiri dava ile, tahliye ile ilgili değil. (Dumanlı, 2008)

“Zaga’ya bayılıyorum. İçindeki onca rahatsız edici unsura rağmen Okan Bayülgen’in ortaya koyduğu gayret ayakta alkışlanmaya değer. Medyayı bu kadar zekice ti’ye alan başka birini bilmiyorum. Bu işi o kadar ileri götürüyor ki Zaga, kendini ve seyircisini bile ince nüktelerin çimdikleriyle eleştiriyor.” (Dumanlı, 2003)

3.18.Yönlendiren-Rehberlik Eden

Siyasiler, gazeteciler, kamuoyu oluşturucular ve genellikle okuyucu üzerinde yönlendirme çabası kendini gösteriyor. Neden sonuç ilişkisi üzerine kurulan metinlerin sonuç kısmında genellikle mesaj verme kaygısı bulunuyor.

“Kendine atılan bombaya sahip çıkamamış bir gazete, şimdi kalkmış 'Cumhuriyet'e sahip çıkın' diye ayrımcı ve tahrikçi reklâm yapıyor. Demek ki 28 Şubat'ın kendilerine bakan hazin hezimetini gör(e)memişler. Halkın kâhir ekseriyetinin cuntacılığı değil demokratlığı tercih ettiğini hâlâ idrak edememişler.” (Dumanlı, 2008)

3.19.Sert-Keskin İfade Kullanılması

İfadeler açısından bir değerlendirme yaparsak Dumanlı'nın yazılarında sert ve keskin terimler kullanılmıyor gibi. Fakat cümle kurgusu ve verilen mesaj çerçevesinde yazıları ele aldığımızda kötü olana yapılan göndermelerden sonra gelen iyiye yönlendirme çabası sertlik ve keskinliği bir arada barındırıyor. İlmî gibi görünen cümleler, gönderme yapılan arka plan ve geleceğe yönelik çizilen yol haritası sertlik ve keskinliği aynı oranda barındırıyor. Genellikle karşımıza çıkan bu cümle kurgusu söz sanatları, atasözleri, zarf ve sıfat kullanımlarıyla pekiştiriliyor.

“Demokrasimiz iki önemli maddeyi gündeminin en başına yazmaya mecbur. Ancak bu şekilde kriz fırsata dönüşür; yoksa gölgeler kavgası sürer gider. Tabii bu

sırada dünya bize üç beş tur bindirmiş olur ve tarih huzurunda hesap, başta kriz çıkararlara ve tacirlerine olmak üzere herkese çıkarılır.” (Dumanlı, 2008)

“Ve bu gemi sevgiyle, saygıyla, empatiyle yürümek zorunda. Oturduğu yerden gemide delik açanlar, sadece kendilerine zarar vermez; Türkiye'yi karanlık bir maceranın kucağına iter.” (Dumanlı, 2007)

3.20.Sıfat-Zamir, Stratejik Yüklem ve Noktalama İşaretleri Kullanımı

Sıfatlar ve zarflar cümle yapısını kesintiye uğratacak yoğunluktan uzak bir şekilde, cümle kurgusunu tamamlayan ve ona vurucu bir yapı kazandıran tarzda kullanılıyor. Metnin stratejik söylem biçimini ve retorik boyutunu destekleyen sıfat, zamir, stratejik yüklem ve noktalama işaretleri kullanımı aynı zamanda anlam yoğunluğunu da okuyucunun zihninde belli odaklara yönlendiriyor. Dumanlı'nın Edebiyat öğretmenliği geçmişi olması, Dil'i etkin bir şekilde kullanmasına yardımcı oluyor. Sıfat ve zarflar anlamın akışına göre cümlenin farklı yerlerinde yer alabiliyor. Noktalama işaretleri de öyle. Bazen yüklemsiz cümle de kuran Dumanlı, genellikle yüklem kullanımında seçici davranmaktadır. .

“Son çıkan kitabını (Daha Dün) okurken, bazen hüznümlendim, bazen bir karanlık kavşakla yolumun kesiştiğini hissettim. "Peki ya ötesi" dediğim yerde bazen bir cümle yetişti imdadıma; bazen de ürküten bir tereddüt. Aslında kendini yazarken herkesle bir şekilde kesişen, örtüşen, ayrışan bir yazar var karşımda. Geçmişini anlatırken geçmişimizi anlatıyor pekâlâ. Kimi zaman bireysel ıstıraplarını yansıtıyor İleri; ancak ortak ediyor acılarını nesillere. Değişen, değişmeyen, değişime direnen... pek çok parçalanmış, boşluğa itilmiş, duyguyla karşılaşıyorsunuz.” (Dumanlı, 2008)

3.22.Argo Kullanımı, Hakaret ve Mizaha Yer Verilmesi

Ekrem Dumanlı'nın yazılarının genel karakteristiği argo, hakaret ve mizah terimleriyle açıklanamayacak olsa da zaman zaman bu yönüme başvurduğu görülüyor. Öyle ki siyasi hayatta sıkça kullanılmasına rağmen bazı terimler, Dumanlı'nın usta işçiliği sayesinde, cümle kurgusu içerisinde hakaret içeren bir anlam kazanabilmektedir:

“Kendine tiyatrocunu diyen ve orduyu darbe yapmaya çağırarak bir beis görmeyen bir şarlatanın hafifmeşrep bir espri yapması üzerine iki kişi tiyatro salonunu terk etmek zorunda kalıyor.” (Dumanlı, 2008)

“Yanlışların koynunda yetiştirdiğimiz okuyucu kitlesi, gazete denen ‘sabah duası’ kültürünü ne zaman kazanacak? Böyle giderse başlık tokuşturmadan beyni sulanmış basınımızın asli gücünü kullanması düşünülemez.” (Dumanlı, 2002)

“23 Ekim’de Fatih Altaylı, şanına yakışır (!) bir çarpıtma ile kaset olayına açıklık (!) getirdi. Altaylı doğrudan doğruya Fethullah Gülen’i hedef göstererek kasetin bulunduğu vakfin Hocaefendi’ye yakınlığından bahsediyordu.” (Dumanlı, 2002)

Pazartesi günleri medyayı merkeze alarak yazdığı yazılarda, genellikle polemiğe girecek ifadeler kullanıyor. Ana akım medyanın olayları haberleştirme biçiminden bazı köşe yazarlarının yorumlayış şekline kadar pek çok konuya itiraz ediyor ve kendi argümanlarını sunuyor. Gerçekleri çarpıtmakla suçladığı ana akım medyayı ve Cumhuriyet gazetesini insafa davet eden Dumanlı, medya-darbe ve çeteler arasında olduğu iddia edilen söylentiler konusunun da açıklığa kavuşturulması gerektiğini sık sık gündeme taşıyor. Bu konuda 28 Şubat post-modern darbesi sürecinde ana akım medya ile TSK arasında yaşanan ilişkiye dikkat çekiyor. Dumanlı, 2007 Haziran’ında başlayan ve 2008’de de devam eden Ergenekon operasyonu hakkında da ana akım medyanın tutunduğu tavrı sert ifadelerle eleştirmektedir.

“Kırk yıllık gazetecilerden müteşekkil bir jüri kursanız, inanın, onlar bile karıştırmacı gazeteciliğin haftalık şampiyonunu bir çırpıda belirleyemez. Haftanın en bomba haberi (!) yine, yeniden, bir daha içki üzerineydi mesela. Rivayet o ki bundan sonra "Bir kadeh rakı artık yasak". Güya restoranlarda bir duble rakı satılmayacaktı. Hürriyet'teki manşetin mürekkebi bile kurumamıştı ki art arda açıklamalar geldi ve anlaşıldı ki haber yanlış bir değerlendirmeye, hatalı bir yoruma, abartılı bir yaklaşıma dayanıyordu.” (Dumanlı, 2008)

“Genelkurmay Başkanı bu keskin sözleri sarf ederken haberi kaleme alan Cumhuriyet Ankara temsilcisi Mustafa Balbay da oradaydı. Utandı mı dersiniz?” (Dumanlı, 2003)

Ekrem Dumanlı gerek kendi yazılarında gerekse yönettiği gazetenin yayın politikasında Ergenekon operasyonunu destekleyen bir çizgiyi takip ediyor. AK

Parti'yi darbe yaparak iktidardan düşürmeye çalışan belirli cuntaların TSK içinde ve dışında yuvalandığını belirten Dumanlı deşifre olan darbe iddialarının da sonuçlandırılması gerektiğini savunur.

Sonuç

Zaman Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni ve köşe yazarı Ekrem Dumanlı, 2001 yılından bu yana gazetede köşe yazmakta; gazetenin gidişatı, yenilikler ve gündeme dair yorumlarını okuyucuyla paylaşmaktadır. Her Pazartesi 'medya'yı merkeze yerleştirerek kaleme aldığı yazılarında Dumanlı, yerli ve yabancı medyadan örnekler vererek ülkemizde yapılan gazeteciliği değerlendirmekte ve eleştirmektedir. Mevcut gazetecilikle yapılması gereken gazeteciliği kıyaslayan Dumanlı, sık sık medyatik provokasyona değinmekte Akşam, Milliyet, Hürriyet ve Cumhuriyet'in gazetecilik anlayışını çağdışı bularak eleştirmektedir. Aynı gazetelerin AK Parti iktidarına yönelik yayınlarını da genellikle dayanaksız bulan Dumanlı, gazeteciliğin bir silah olarak kullanılmaması gerektiğini belirterek karşılıklı empati yapılması konusundaki görüşlerini paylaşmaktadır.

Türkiye'deki gazeteciliğin herhangi bir yaptırımdan uzak olduğu için özel hayata ve dini değerlere yönelik tahrik edici bir dil kullanıldığını belirten Ekrem Dumanlı, mevcut gazetelerin bu anlayışla batılı bir ülkede bir hafta açık kalamayacağına işaret etmektedir. Dumanlı, batıda uygulanan 'ayrımcılık ve nefret suçu' kavramlarının Türkiye'de de uygulanması gerektiğini belirtir. Medya grupları arasındaki çatışmalardan kaçınılması gerektiği yönünde yazılar kaleme alan Dumanlı, Kemalist, laik basına olduğu gibi Vakit gibi dindar kimliğiyle tanınan gazetelere de tepki göstermektedir. Uçlarda gezinmenin medyaya fayda getirmeyeceğinin sık sık altını çizen Dumanlı, gazetecilerin birbirlerinin yaşam tarzına ve millet iradesine saygılı olması gerektiğini savunur.

Ekrem Dumanlı, 2001 yılından bu yana devam eden yazılarında genellikle AK Parti iktidarıyla paralel değerlendirilebilecek bir çizgiye sahiptir. Siyaset, toplum, dış politika, TSK vb. gündemi belirleyen konularda sıklıkla yazan Dumanlı, ekonomi, magazin, spor gibi konulardaysa nadiren yazılar yazmaktadır. Zaman gazetesinin genel yayın politikası da göz önüne alındığında AK Parti'yle olan yakınlığı daha iyi tahlil edilebilecek olan Dumanlı, demokratik ve liberal değerlerin toplumda kök salması gerektiğini, bunun ortak yaşam alanlarının artması için zorunlu olduğunu

vurgulamaktadır. Zaman gazetesine yönelik medyada yaygın şekilde kullanılan ‘İslami ve cemaat gazetesi’ tabirlerini de reddeden Dumanlı, bu kavramların karşısında kullanılan ‘kartel medyası’ tabirini de doğru bulmadığını belirtmektedir. Yazılarının büyük bir bölümünde Zaman gazetesine ve Fethullah Gülen’e yönelik eleştirilere cevap veren Dumanlı, aynı zamanda verdiği cevapları gazeteciliğin teorisiyle destekleyerek suçlamaların temelsiz olduğunu ispatlamaya çalışır.

Genellikle seçim dönemlerinden önce kaleme aldığı yazılarda başında bulunduğu gazetenin bütün partilere eşit mesafede olduğunu belirtse de hem Dumanlı’nın yazılarında hem de gazetenin genel haber politikasında AK Parti’nin düşünsel ve politik anlayışıyla örtüşen bir yapı kendini gösterir. Genel ve yerel seçimlerin ardından yazdıklarına baktığımızda Dumanlı hakkındaki bu yorumun karşılığı görülebilmektedir. Örneğin AK Parti’nin kazandığı 2004 yerel seçimlerinin ardından Dumanlı, yazısında “seçmen yine ders verdi” başlığını kullanır. Zaman gazetesiyse AK Parti arasındaki yakınlık üzerine yapılan tartışmalarda göz ardı edilen yaklaşım ise AK Parti’nin mi Zaman gazetesinin düşünsel yapısını hayata geçirdiği yoksa gazetenin mi AK Parti’nin muhafazakâr demokrat duruşunu desteklediği ikilemidir. İki kurum arasındaki düşünsel ve politik yakınlık AK Parti’nin kurulmasıyla birlikte başlamış ve bu çalışmanın kapsadığı dönem içinde devam etmiştir. Sık sık 28 Şubat postmodern darbesini, darbenin arkasında olduğu ileri sürülen TSK’yı ve darbeye çanak tutan medya mensuplarını eleştiren Dumanlı, yazılarında dönemin iktidarı Refahyol’u da eleştirir. Türkiye’nin daha demokrat ve daha çağdaş bir geleceğe yürüebilmesi için darbe dönemlerinin aydınlatılması gerektiğini belirten Dumanlı, karşılıklı olarak herkesin özeleştiride bulunmasını istemektedir.

Ekrem Dumanlı’nın yazılarında kendini gösteren en önemli öğelerden biri de “bu tartışmalarla zaman kaybediyoruz, Türkiye yalnızlaşıyor” şeklindeki ifadelerdir. Empati, sağduyu, akl-i selim ve maşerî vicdan gibi terimleri sık sık kullanan Dumanlı, toplumun farklılıklarıyla birlikte bir arada yaşayabileceği konusunda iyimser ifadeler kullanır. Genellikle medya üzerinden devam eden tartışmalara değinen Dumanlı, ortak akıl sayesinde problemlerin aşılabileceğini belirterek toplumsal kargaşanın önlenmesine yönelik tavrını sık sık benzer ifadelerle dile getirir. TSK konusunda dengeli bir dil kullanan Dumanlı darbeleri ve askerî müdahalesini eleştirse de TSK’yi bir bütün olarak “darbeci” gösteren anlayıştan uzak bir tutum takınır. Yazılarında TSK’yla iyi diyalog kurma çabası kendini gösterir. Örneğin iki farklı

dönemde Dumanlı şu ifadeleri kullanır: “*Ordumuzun bütünlüğü ülkemizin bütünlüğüdür. Aksini düşünmek, hatta onu kıskırtmak ateşle oynamaktır. Paşa'nın (Hilmi Özkök) samimi uyarılarını iktidar da iyi okumalı; yanlış anlamalara neden olabilecek hatalar yapmamalı. Tabii ki herkesten önce medya, yangın çıkarıp sonra ona körükle gitmemeli*”. (Zaman Gazetesi, 11 Eylül 2003) Diğer yorumundaysa Dumanlı; “*En üzücü yanı, askerimizin hırpalanması oldu. Emekli olduktan sonra "Bizi gaza getirdiler" diyen 28 Şubatçı generaller, sadece kendilerini yıpratmadıklarını, Türk ordusunu da çok zor durumda bıraktıklarını geç de olsa fark ettiler. Fark ettiler ama bütün dünyaya verdikleri imaj hâlâ silinebilmiş değil. Durum şudur: 28 Şubat'ı "sonsuz kadar sürecek" iddiasıyla ayakta tutmaya çalışanlar çıksa da, son yıllardaki askerî erkân AB yolunda atılan demokratik adımlara ve açılımlara çok önemli destekler verdi. Bu, Türk ordusunun Batılılaşma adına aslı eğilimiydi ve 28 Şubat'ın askerî açıdan da sonuydu...*” (Zaman Gazetesi, 26. Mayıs 2008) değerlendirmesinde bulunarak TSK hakkındaki yaklaşımını ortaya koyar.

Siyasetteki gelgitlerin yanı sıra bir ucu siyasetle ilgili olmakla birlikte toplumsal konuları da yazılarında işler Dumanlı. Aleviler, Milli Görüş, Kürt sorunu, Hrant Dink özelinde Ermeni meselesi, Heybeliada Ruhban Okulu, ABD ve AB ile ilişkiler, tarikat, cemaat, mezhep vb. konular genellikle Dumanlı'nın yazılarında karşımıza çıkar. İş dünyası ve sporu ilgilendiren konular da sayısal olarak az olmakla birlikte bunların arasında sayılabilir. Zaman gazetesinin yayın politikasına yönelik eleştirilere de bu yazılarında cevap veren Dumanlı, Hüseyin Üzmez olayı, yazar Alev Alatlının yazısının sansür edildiği iddiası ve gazetenin gerçek tirajı gibi konulardaki açıklamalarını da örnek olarak gösterilebilir.

Ekrem Dumanlı özellikle pazartesi günleri kaleme aldığı yazılarında, gazetenin yakın olduğu kamuoyunca bilinen Kimse Yok Mu Derneğinin faaliyetlerinden ve Fethullah Gülen'e yakın olduğu bilinen iş adamlarının yardım çalışmalarından da bahseder. Bu yazılarında Zaman gazetesinin organizesinde gerçekleştirilen spor faaliyetlerinden, gazetenin vereceği kadın-aile ve çocuk eklerinden de bahseden Dumanlı, her pazartesi düzenli olarak tiraj rakamlarını da yayınlar.

Bu çalışma Ekrem Dumanlı'nın köşe yazarlığını 2008 yılına kadar kapsadığı için, köşe yazılarının içeriği, bu döneme odaklanılarak irdelenmiştir. 2008 sonrası için değerlendirme yapılmamıştır. Bu dönem için yapılacak bir çalışma, Ekrem

Dumanlı'nın yazılarının muhtevası hakkında farklı analizleri, aynı konular hakkında fikirlerinin değişip değişmediğine dair yorumlar içerebilir. Son dönemde yaşanan siyasi tartışmalar ve medya-siyaset-cemaat üçgeninde oluşan yoğun gündem maddeleri köşe yazarının süreç içinde gösterebileceği yön değişikliklerine dair argümanlar sunmaktadır. Köşe yazarları için muhtemel olan bu durum, alanda çalışma yapmak isteyenlere öneri olarak sunulabilir.

Kaynakça

Kitaplar

Gaillard, P., (1991), Gazetecilik, Çev: Mehmet Selami Şakiroğlu, İletişim Yayınları, İstanbul.

Girgin, A., (2008). Gazeteciliğin Temel İlkeleri, Der Yayınları, İstanbul.

Özerkan, Ş., (2009). Türkiye’de Dokuz Gazete, Nobel Yayınları, İstanbul.

Schlapp, H., (2002). Gazeteciliğe Giriş, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, İstanbul.

Sözen, E., (Tarihsiz). Söylem, Belirsizlik, Mücadele, Bilgi/Güç ve Refleksivite, Paradigma Yayınları, İstanbul.

Tokgöz, O., (2000). Temel Gazetecilik, İmge Kitabevi, Ankara.

Köşe yazıları

Dumanlı, E., (2002, Ocak 14). “Benim Manşetim Senin Manşetini Döver (Mi) ? Zaman Gazetesi.

Dumanlı, E., (2001, Aralık 10). Türkiye’de Hayat Bir gün Normale Dönerse. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, E., (2008, Mayıs 8) Ne hakkınız var?. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, E., (2008, Mayıs 6). Ah bu önyargı. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, E., (2008, 14 Nisan). Keskin Virajlar. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, E., (2008, Nisan 28). Medya din düşmanı mı? Zaman Gazetesi.

Dumanlı, E., (2003, Haziran 19). Ah bu çelik kasalar. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, E., (2003, Mayıs 22). Oktay Ekşi’nin sorusu, Zaman Gazetesi.

Dumanlı, E., (2008, Mayıs 15) Meyhane Baskısı. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, E., (2001, Aralık 16). Gazetecinin Özgürlük İle Sınavı. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, E., (2003, Şubat 3). İnsanı yeniden keşfetmek. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, E., (2004, Eylül 9). Tarikat, Mezhep ve Medya. Zaman Gazetesi.

İstanbul Arel Üniversitesi, İletişim Fakültesi
İletişim Çalışmaları Dergisi / Journal of Communication Studies, Sayı: 5

Dumanlı, E., (2007, Nisan 29). Demokrasiden dönüş olmaz. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, E., (2007, Ocak 22). Hrant Dink suikastı, ya da üslup için bir dönüm noktası. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, E., (2008, Haziran 9). Derede Boğulmak. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, E., (2007, Eylül 27). Sultanahmet'ten Yükselen Çılgılık. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, E., (2007, Nisan 29). Demokrasiden dönüş olmaz. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, E., (2007, Mart 6). İktidar-Muhalefet. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, E., (2004, Mart 30). Seçmen yine ders verdi. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, E., (2004, Nisan 1). Ben seçmene seçmen demem. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, E., (2007, Mart 19). Asıl imtihan şimdi. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem., (2003, Mart 24). Spor gazeteciliğinin çıkmaz sokakları. Zaman Gazetesi.2003

Dumanlı, Ekrem., (2003, Eylül 11). Darbelerin ruhunu anlamak. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem., (2005, Ağustos 25). Demek ki post-modern darbeden ders alınmamış. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem., (2003, Ağustos 10). Ruhban okulu. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem., (2007, Şubat 6). Amerika'dan nefret ya da Amerika'yı sevmek. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem., (2007, Mayıs 2). Andıçlar, gazeteciler, gerçekler. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem., (2007, Mart 6). İktidar-Muhalefet-Çankaya. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem., (2004, Ağustos 19). Alevilik-Bektaşılık-'Tarikatçı Gazete'. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem., (2008, Mayıs 5). Madalyonun öbür yüzüne de bakma cesareti. Zaman Gazetesi.

İstanbul Arel Üniversitesi, İletişim Fakültesi
İletişim Çalışmaları Dergisi / Journal of Communication Studies, Sayı: 5

Dumanlı, Ekrem., (2007, Temmuz 24). Hezimetten ders çıkartmak. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem., (2003, Şubat 10). Türkiye’de ‘Dinci medya’ var mı? Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem., (2008, Haziran 25). Kürtler üzerinde yeni bir gerilim hattı. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem., (2008, Mayıs 1). Bugün bir damla kan akarsa. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem., (2008, Şubat 14). Fethullah Gülen’i anlama gayreti. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem., (2008, Ocak 29). 2009’da Darbe. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem., (2008, Ocak 28). Ergenekon’dan gerçek çıkış ancak böyle olur. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem., (2003, Nisan 24). Anti-demokrat kalemlere duyurulur. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem., (2008, Şubat 26). Cumhuriyet Gazetesi reklamı. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem., (2008, Ağustos 10). Kriz, fırsata nasıl dönüşür? Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem., (2008, Ağustos 2008). Ne zafer, ne hezimet. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem., (2008, Nisan 2008). Medya, din düşmanı mı? Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem., (2008, Ocak 22). Hrant Dink Suikastı, ya da üslup için bir dönüm noktası. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem., (2002, Ocak 14). Benim manşetim senin manşetini döver (mi)? Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem., (2002, Ekim 25). Kaset olayında komplolar. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem. (2008, Mayıs 19). Hata yapmak alışkanlık haline gelirse. Zaman Gazetesi.

Dumanlı, Ekrem. (2003, Mayıs 22). Oktay Ekşi’nin sorusu. Zaman Gazetesi.